

سرایش؛ رسانه‌ی الکترونیک | ۳۴ صفحه |

تیر ماه ۱۴۰۰ | سال دوم | شماره ۱۰

تهیه شده در اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

آماده‌سازی محتوا: فروزان امیدی

تحریریه این شماره: مهربانو ابدی‌دوست | محمد حسن‌نژاد |

سعید حسن‌زاده | سمیه باقری | مانلی نورایی | روح‌الله رضاعلی | فاطمه سادات عبادی

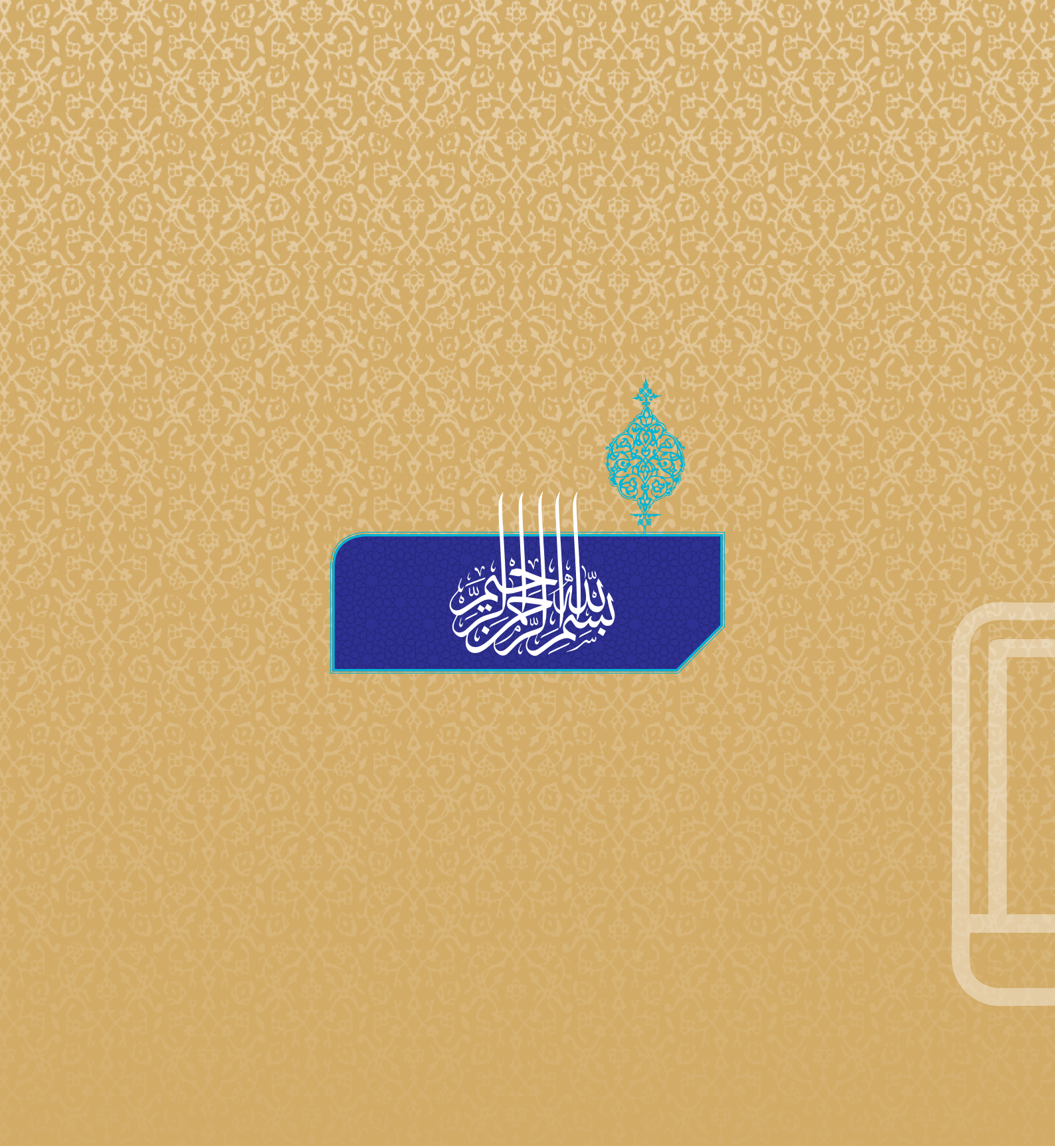
طراح گرافیک و صفحه‌آرا: مجتبی زند

کلیه حقوق مادی و معنوی این نشریه متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است.

نشانی: تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر |

ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ | نامبر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معلمین توجه داشته باشند و این هم یکی از مسئولیت های مهم معلمین است که باید از فکر مخاطب خودشان - دانشجو و دانش آموز و جوان و طلبه و غیره - صیانت کنند؛ همچنان که شهید مطهری این کار را می کرد.

حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی)

۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۰

فهرست

دکتر ملکی حذفیات منابع آزمون دوره‌های اول و دوم متوسطه را تشریح کرد	۴
جشنواره طراحی جلد کتاب‌های درسی نیاز امروز این عرصه است	۸
مدارس، مهارت‌ها و یادگیری: تاثیر بی‌بیماری کووید ۱۹ بر آموزش	۱۰
تقویت نقش خانواده‌ها در آموزش دانش‌آموزان در شرایط کرونا	۱۷
جشنواره تخصصی برگردی جلد کتاب‌های درسی با هدف کیفی سازی برگزار می‌شود	۲۰
اخبار دفتر انتشارات و فناوری آموزشی	۲۲
کتاب «ارتباطات انسانی در کلاس درس» منتشر شد	۲۵
مجموعه «خوب، بد، کدام یک؟» در کتاب‌فروشی‌ها	۲۶
«سلامت و ایمنی؛ اصول اولیه» منتشر شد	۲۷
کتاب «شهید شیخ عباس شیرازی» در کتاب‌فروشی‌ها	۲۸
«مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی» منتشر شد	۲۹

دکتر ملکی حذفیات منابع آزمون دوره‌های اول و دوم متوسطه را تشریح کرد

برای اینکه قدری شرایط را برای دانش‌آموزان راحت کنیم و متناسب‌سازی زمان آموزش و محتواهای درسی انجام گیرد، حدود ۳۰ درصد محتوای هر یک از کتاب‌های درسی را به عنوان مطالعه آزاد مطرح کردیم.

دکتر حسن ملکی در برنامه «سلام، صبح بخیر» شبکه ۳ درباره حذفیات کتاب‌های درسی، اظهار کرد: در سال گذشته یعنی اوایل سال ۱۳۹۹، در شرایط بیماری کرونا قرار داشتیم و به همین دلیل در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، مجموعه‌ای از راهنماهای برنامه درسی که به معنای تعدیل، اصلاح و متناسب‌سازی محتواها با شرایط کرونایی بود در ۶ مجموعه آماده کرده و به استان‌ها ارسال کردیم تا سال تحصیلی را بر اساس آن آموزش دهند. وی ادامه داد: هدفمان این بود که با توجه به اوضاعی که به وجود آمده چه از بعد زمانی و چه عدم حضور تعداد قابل توجهی از دانش‌آموزان در کلاس‌های درس، دانش‌آموزان بتوانند در یک شرایط مطلوب‌تری به تحصیلات خود ادامه دهند و حتی الامکان نگرانی نداشته باشند.

حدود ۳۰ درصد از محتوای هر کتاب درسی، مطالعه آزاد شد

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اضافه کرد: در این مجموعه یک سری حرف‌هایی را به معلمان زدیم، یک سری موارد را با خانواده مطرح کردیم تا درباره مسائل تربیتی و آموزشی فرزندان‌شان توجه کنند و مطالبی را هم برای مدیران مدارس و دانش‌آموزان بیان کردیم. وی افزود: در این مجموعه برای اینکه قدری شرایط را برای دانش‌آموزان راحت کنیم و متناسب‌سازی زمان آموزش و محتواهای درسی انجام گیرد، حدود ۳۰ درصد از محتوای هر یک از کتاب‌های درسی را به عنوان مطالعه آزاد مطرح کردیم.

حذفیات کتب درسی را به استان‌ها اعلام کردیم

دکتر ملکی به تعریف مطالعه آزاد پرداخت و گفت: معنای مطالعه آزاد این است که هر دانش‌آموزی علاقه مند باشد، می‌تواند این ۳۰ درصد مطالب را به صورت اختیاری مطالعه کند و اگر هم مطالعه نکند به دلیل فرصت نداشتن یا مایل نبودن، از آن بخش‌ها در امتحانات سؤال طرح نمی‌شود.

وی با بیان اینکه این حذفیات را به استان‌ها اعلام کرده و معلمان را توجیه کرده‌ایم، ادامه داد: هدف ما این بود که یک تناسب بین محتوای آموزشی و زمان آموزشی ایجاد کنیم.

تغییر طول سال تحصیلی چندان مصلحت نبود

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در پاسخ به اینکه «آیا امکان این نبود که به طول سال تحصیلی اضافه شود؟»، اظهار کرد: سال تحصیلی از نظر زمانی، نهادینه شده و در واقع زمان ابتدا و انتهای آن برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها مشخص شده است و برنامه‌ریزی برای آن دارند پس دست‌کاری طول زمان آموزش چندان مصلحت نبود و باید این تعدیل را در طول یک سال تحصیلی انجام می‌دادیم.

وی افزود: با حذف حدود ۳۰ درصد از محتواهای آموزشی در کتاب درسی سعی کردیم این تناسب ایجاد شود.

هرگز آموزش غیر حضوری نمی‌تواند جایگزین آموزش حضوری باشد

دکتر ملکی در پاسخ به این پرسش که «کیفیت آموزشی در فضای مجازی در برابر فضای حقیقی برابری نمی‌کند و آیا با حذف ۳۰ درصد محتواهای آموزشی، کیفیت دچار خدشه نمی‌شود؟»، گفت: بنده هم معتقدم هرگز آموزش غیر حضوری نمی‌تواند جایگزین آموزش حضوری باشد و کتمان حقیقت کار درستی نیست.

وی اضافه کرد: در آموزش حضوری رابطه چهره به چهره معلم و دانش‌آموز، زمان و مکان آموزش، نظام ارتباطی عوامل مدرسه با دانش‌آموز و حتی ارتباط خانواده‌ها و مدارس به طور طبیعی شکل می‌گیرد و این ویژگی‌ها، آموزش‌های حضوری را از غیر حضوری متمایز می‌کند، اما مگر این واقعیت‌ها دست ماست و کرونا شرایط را تغییر داده است؟! به هر حال شرایط دست کسی نبود، کرونا آمد و خساراتی وارد کرد.

نظام آموزشی در بین اهم و مهم قرار داشت

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی بیان کرد: کاهش حجم کتب نوعی انعطاف و سازگاری با واقعیت است و اگر این کار را نمی‌کردیم پیامدها و آثار روانی و اجتماعی و مشکلات عدیده‌ای دیگری به همراه داشت. یعنی اگر از این تعدیل خودداری می‌کردیم، ببینید چه مسائلی پیش می‌آمد.

وی افزود: در واقع با این کار نظام تعلیم و تربیت خواست خودش را با شرایط سازگار کرده و انعطاف نشان دهد تا قدری از مشکلات دانش‌آموزان و خانواده‌ها را بکاهد یعنی نظام آموزشی در بین اهم و مهم قرار داشت و آن بخشی را که کمتر خسارت می‌زند، انتخاب می‌کرد.

محتوای غنی ویژه دانش‌آموزان در شبکه، رشد

دکتر ملکی در پاسخ به این پرسش که «آیا با توجه به اینکه امسال ۳۰ درصد از محتوای درسی دانش‌آموزان حذف شد، در دو، سه سال آینده با نسلی که افت تحصیلی و یادگیری دارد، مواجه نمی‌شویم؟»، گفت: یک مقدار افت به طور طبیعی وجود دارد و باید این واقعیت را پذیرفت اما باید جلوی مشکلات مبنایی‌تر و اساسی‌تر را بگیریم. وی اضافه کرد: برای این کار شبکه ملی رشد در سازمان پژوهش قبلاً بود اما در این دو سال تقویت کرده و محتواهای غنی‌تری و بیشتری را بارگذاری کردیم که با سنین مختلف در دوره‌های مختلف تناسب دارد یعنی یکسری محتوا برای دوره ابتدایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای و کاردانش داریم و کامل‌تر می‌کنیم؛ در این راستا کارگروهی تشکیل دادیم که روی آن کار می‌کنند تا دانش‌آموزان بتوانند مطالب لازم را دریافت کنند.

رایزنی برای مرور کتب درسی سال تحصیلی گذشته

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اظهار کرد: برای آغاز سال تحصیلی آینده صحبت‌های اولیه شده اما هنوز قطعی نشده است تا یک برنامه‌ریزی شود که در ابتدای سال تحصیلی، معلمان یک ورودی به مطالب سال قبل داشته باشند و دانش‌آموزان را راهنمایی کنند؛ چه بسا با این کارها مقداری از این خلأ تربیتی تعدیل شود. وی در پاسخ به این پرسش که «آیا این ۳۰ درصد حذفیات در کنکور هم لحاظ می‌شود؟»، افزود: این حذفیات هم شامل حال کنکور و هم امتحانات نهایی است.

اختیار ۲۰ درصد حذفیات در دست استان‌ها

دکتر ملکی درباره حذفیات پایه‌های تحصیلی گفت: برای دو پایه و نهم که امتحانات حضوری است، سؤال از این حذفیات طرح نمی‌شود و قطعی است اما برای بقیه پایه‌ها مثلاً دهم و یازدهم و سایر پایه‌ها در اختیارات ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها قرار دادیم. وی ادامه داد: استان‌ها شرایط متفاوت دارند و نمی‌توان نسخه واحدی تجویز کرد؛ به همین دلیل اختیار داده شده است که ادارات کل آموزش و پرورش تصمیم‌گیری کنند.

محدودیت آزمون‌های آنلاین

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در پاسخ به این پرسش که «به عنوان کارشناس چقدر با آزمون‌های آنلاین موافقید؟»، گفت: اعتقاد داریم آزمون‌های آنلاین همان محدودیت‌های نظام آموزشی آنلاین را با خود به همراه دارد و به طور طبیعی در سنجش و ارزشیابی که به صورت آنلاین برگزار می‌شود، نظارت کافی و لازم وجود ندارد.

وی تصریح کرد: به طور طبیعی باید به سمت ساماندهی مطلوب‌تر نظام آموزش الکترونیکی و یادگیری‌های الکترونیکی برویم و روش‌های مطلوب‌تری را تدارک ببینیم و خبرگی بیشتری به دست آوریم تا بتوانیم اوضاع را در یک چنین وضعیتی، مدیریت کنیم.

دکتر ملکی بیان کرد: درباره نظام سنجش و ارزشیابی آنلاین و آموزش غیرحضوری، متخصصان روش‌های آموزشی مختلفی را پیشنهاد داده‌اند که می‌توان به روش ارزشیابی از طریق کارپوشه‌های الکترونیکی، روش ارزشیابی خودسنجی و خودارزیابی (دانش آموزان خودشان را تست کنند) و هم‌تا سنجی اشاره کرد که توجیهات لازم را ارائه دادیم و امیدوارم به مشکلی برنخوریم.

جشنواره طراحی جلد کتاب‌های درسی نیاز امروز این عرصه است

رئیس هیات مدیره انجمن تصویرگران ایران، برگزاری نخستین جشنواره طراحی جلد کتاب‌های درسی را یک نیاز در این عرصه خواند و گفت: همواره در عرصه طراحی جلد کتاب‌ها یک خلاء نسبی وجود داشته که با برگزاری هوشمندانه این جشنواره می‌توان به آسیب شناسی و بهبود آن پرداخت. محسن حسن پور در گفت و گو با روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی با اشاره به اینکه برگزاری این جشنواره گام بسیار مهم و مثبتی به شمار می‌رود، اظهارداشت: چالش طراحی جلد کتاب یکی از مهمترین مباحث به خصوص در عرصه کتاب‌های آموزشی و درسی است زیرا اساساً جلد کتاب به عنوان ویتترین مهمی به شمار می‌رود که نخستین ارتباط مخاطب با اثر را تعریف می‌کند و به نحوی محتوای اثر را به تصویر می‌کشد. رئیس هیات مدیره انجمن تصویرگران ایران، تصریح کرد: خودم سالها در آموزش و پرورش فعال بودم و اساساً از دل این وزارتخانه هستم به همین خاطر فکر می‌کنم که یکی از مشکلات اساسی ما این است که جلد کتاب‌های درسی در اغلب موارد بیانگر مفاهیم مناسب و متناسب با اثر نیست؛ همین امر نیز انتقادات بسیاری را از سوی معلمان، کودکان و اهالی فن به دنبال داشته است لذا به نظر می‌رسد که این جشنواره یک زمینه برای آسیب شناسی این بخش ایجاد کرده است.

حسن پور درباره معیارهای داوری آثار در این جشنواره، گفت: جلد کتاب دارای دو مقوله طراحی گرافیک و تصویرسازی است که هر کدام از این بخش‌ها زیر مجموعه‌های خاصی را در بر می‌گیرند. با توجه به اینکه در بخش گرافیک متن، یونیفرم، فونت و مباحثی از این دست بسیار مورد توجه است، کارشناسانی در زمینه گرافیک نیز در هیات داوران حضور دارند تا با کمک یکدیگر بتوانیم هر دو بعد آثار را به شکل کامل و جامع بررسی کنیم.

گفتگو از:
سمیه باقری

او تاکید کرد: یک اثر خوب، باید بتواند جدا از اطلاعاتی که فونت به مخاطب می‌دهد و حتی به شکل مستقل محتوا را به تصویر بکشد اما در این مرحله ما هر دو این ابعاد را در کنار یکدیگر مد نظر قرار خواهیم داد.

رئیس هیات مدیره انجمن تصویرگران ایران، کتاب درسی را بسیار مهم خواند و افزود: به جرات می‌توان گفت که عموم کودکان ما میان یک کتاب درسی و یک کتاب داستانی متفرقه به دلیل جذابیت بصری، کتاب داستانی را انتخاب می‌کنند این در حالی است که یک کتاب درسی از اهمیت بیشتری به لحاظ آموزشی برخوردار است و ۹ ماه از سال در ارتباط مداوم با کودک و دانش‌آموزان قرار دارد بنابراین قطعاً تصویرسازی این بخش بسیار مهم و حائز اهمیت است. متأسفانه ما

در طراحی جلد برخی کتاب‌ها مانند علوم و ریاضی با مشکلات زیادی رو به رو هستیم تا جایی که در کتابی مانند علوم، تصویرسازی حذف و عکس جایگزین شده است در حالی که تاثیرگذاری یک کار تصویرسازی شده، می‌تواند بسیار بیشتر و دل‌انگیزتر باشد.

حسن پور تصریح کرد: یک جلد خوب باید در وهله نخست متناسب با پیام آموزشی داخل کتاب باشد و بتواند محتوای آن را به درستی معرفی کند به همین خاطر برای هر پایه از کتاب‌های درسی نیازمند طراحی مجزا هستیم.

او برگزاری نخستین جشنواره طراحی جلد کتاب‌های درسی را یک اتفاق مسرت بخش خواند و اظهار کرد: امیدوارم با برگزاری این جشنواره، فضایی برای حضور هنرمندان نسل جوان در کنار پیشکسوتان و حرفه‌ای‌ها فراهم شود تا شاهد انتقال تجربیات نسل قبل به شکل درست باشیم. امیدوارم که این رویداد سبب شود که متولیان امر، به هنرمندان جوانتر بهای بیشتری بدهند و یک آسیب شناسی نیز در راستای مشکلات جلد کتاب شکل گیرد تا متوجه شویم که الگوهای مناسب برای ارائه یک اثر به مخاطب چیست؟ و یک جلد مناسب کتاب درسی اساساً باید چگونه پیش روی مخاطب قرار گیرد؟

حسن پور، تداوم را عنصر مهمی در موفقیت جشنواره دانست و بیان کرد: به طور حتم نخستین دوره از برگزاری این جشنواره می‌تواند جرقه بسیار خوبی در راستای بهبود این عرصه باشد اما تداوم یافتن چنین رویدادهایی یک ضرورت به شمار می‌رود زیرا چنین جشنواره‌هایی علاوه بر اینکه چهره‌های خلاق را شناسایی می‌کنند و به آسیب شناسی درست می‌انجامند، می‌توانند فضایی برای تربیت هنرمندان حرفه‌ای در عرصه کتاب‌های درسی ایجاد کنند البته همه این موارد منوط به تداوم جشنواره و صد البته سیاستگذاری‌های مناسب متولیان امر است. به نظرم می‌توان در کنار این جشنواره کارگاه‌های آموزشی را برای جوانترها برگزار کرد تا نسلی متخصص تربیت شود.

مدارس، مهارت‌ها و یادگیری: تاثیر بیماری کووید ۱۹ بر آموزش

تعطیلی جهانی مدارس و مراکز آموزشی باعث شده است که در روند یادگیری دانش آموزان اختلالات عمیق و غیرقابل جبرانی روی دهد. از سویی دیگر در روند ارزیابی‌های دانش‌آموزان نیز مشکلات جدی روی داده و در عین حال، سطح کیفی این ارزیابی‌ها نیز به نحو چشمگیری تنزل پیدا کرده است. این مقاله به بحث در مورد این مطلب می‌پردازد که چگونه می‌توانیم تاثیر منفی این مشکلات و اختلالات را به حداقل برسانیم.

بیماری کووید ۱۹ و شیوع گسترده آن در وهله اول یک بحران حوزه سلامت و پزشکی است. اما دارای تبعات گسترده‌ای در حوزه آموزش نیز بوده است. بسیاری از کشورها به درستی تصمیم گرفتند که مدارس و دانشگاه‌های خود را تعطیل کنند. این بحران به خوبی عمق معضلی که سیاست‌گذاران با آن دست به گریبان هستند را نشان داد. از یک سو آن‌ها با تعطیلی مدارس و به تبع آن محدود کردن ارتباطات در تلاش بودند تا از سلامت دانش‌آموزان حفاظت کنند و از سوی دیگر هم مجبور بودند که سیستم آموزشی را به شیوه‌ای دیگر فعال نگه دارند. با این حال فشارهای روحی و روانی ناشی از تعطیلی مدارس از همان ابتدا خانواده‌های دانش‌آموزان را به شدت با خود درگیر کرد. آموزش در خانه از همان ابتدا تبدیل به یک وضعیت بحرانی شد که نه تنها والدین را درگیر خود کرد، بلکه زندگی اجتماعی و فرآیند یادگیری دانش‌آموزان را نیز تحت تاثیر قرار داد. از سوی دیگر فرآیند تدریس نیز بسیار سریع و در سطح غیر قابل مقایسه‌ای (نسبت به موارد مشابه) به صورت آنلاین در آمد. حتی امتحانات و ارزیابی دانش‌آموزان نیز به صورت آنلاین شد که البته هم برای دانش‌آموزان و هم معلمان چیزی شبیه فرآیند آزمون و خطا بود و عدم قطعیت بر آن سایه افکنده بود. از سوی دیگر بسیاری از امتحانات نیز تعلیق و یا کنسل شدند. از همه اینها مهم‌تر این اختلالات آموزشی موضوع کوتاه‌مدت نبوده و می‌تواند تبعات و آثار بلندمدتی را در آینده در پی داشته باشد.

نوشته:

Simon Burgess, Hans Henrik Sievertsen

برگرفته از سایت: VOX.eu

مترجم:

دکتر سعید حسن‌زاده

تاثیرات بر فرآیند آموزش: مدارس

رفتن به مدرسه برای دانش آموزان و از نظر اولیای امور، مهم‌ترین ابزار سیاست گذاری عمومی برای فراگیری و تقویت مهارت‌هاست. زمانی که دانش‌آموزان در مدرسه می‌گذرانند، می‌تواند برای آن‌ها بسیار لذت بخش بوده و مهارت‌های اجتماعی و آگاهی‌های اجتماعی آن‌ها را افزایش دهد. از منظر اقتصادی مهمترین مزیت رفتن به مدرسه برای نسل جوان، افزایش توانمندی‌های کودکان و نوجوانان است که در سال‌های آینده و در زندگی کاری آن‌ها خود را نشان می‌دهد. یک فرد حتی اگر زمان بسیار کمی را در مدرسه گذرانده باشد باز هم از نتایج آن بهره‌مند می‌شود و از سوی دیگر کوچکترین اختلال در این فرآیند تاثیرات ماندگاری در رشد مهارت‌های او دارد. اما سوال اینجاست که آیا راهی هست که با آن بتوان تاثیرات اختلالات آموزشی ناشی از شیوع این بیماری را بر فرآیند یادگیری دانش‌آموزان تخمین زد؟ قطعاً این امر امکان‌پذیر نیست، چرا که شیوعی به این گستردگی در طول تاریخ بشر سابقه نداشته است. ولی می‌توان با استفاده از نتایج تحقیقات دیگری که در طیف وسیعی از موضوعات صورت گرفته درباره این مسئله اظهار نظر کرد. به طور اخص در این زمینه دو تحقیق بسیار مفید وجود دارد.

Carlsson et al. (۲۰۱۵) در اثر خود به موردی می‌پردازد که در طی آن یک دانش‌آموز سوئدی در طی چند روز خود را برای یک امتحان آماده می‌کند. محقق در تحقیق خود برخی از تغییرات از جمله زمان اضافی رفتن به مدرسه، که این دانش‌آموز سوئدی در فرآیند آماده شدن برای امتحان اعمال کرده است را مورد بررسی قرار داده، تا تاثیر رفتن به مدرسه و محیط مدرسه را بر مهارت‌های کسب شده توسط این دانش‌آموز بررسی کند. او در تحقیق خود ۱۰ روز اضافه‌تر رفتن به مدرسه را نشان می‌دهد. به جای صرف کردن این ۱۰ روز در محیط خانه و درس خواندن در خانه موجب می‌شود که به نحو چشمگیری نتایج آزمونی که این دانش‌آموز خود را برای برگزاری آن آماده می‌کند و شیوه به کارگیری دانش و مهارت‌هایش برای پاسخ دادن به سوالات آزمون به ازای ۱ درصد از کل نتایج بهبود یابد. یعنی به ازای هر ۱۰ روز رفتن به مدرسه مهارت‌ها و دانش این دانش‌آموز یک درصد نسبت به هم کلاسی‌هایی که در خانه ماندند و در خانه مشغول آماده شدن برای امتحان شدند؛ بیشتر است. با توجه به اینکه به دلیل شیوع بیماری کرونا و تعطیلی مدارس و اختلالات آموزشی اخیر ناشی از آن اگر ما نتایج این تحقیق را به روزهای تعطیل مدارس اعمال کنیم، مثلاً تعطیلی ۱۲ هفته‌ای مدارس یا ۶۰ روز کلاسی، نتیجه حاصل از آن به این معنی خواهد بود که دانش‌آموزان تنها در این ۱۲ هفته؛ ۶ درصد کمتر از استانداردهای آموزشی موجود، دارای مهارت حل مسئله و هوش اجتماعی و دانش لازمی هستند که در مدارس به آن‌ها منتقل می‌شود.

در این مورد می‌توان به تحقیق دیگری هم اشاره کرد که Lavy (۲۰۱۵) انجام داده است. او تلاش کرده که تاثیر زمانبندی‌های آموزشی متفاوت را بر فرآیند یادگیری ارزیابی کند. شاید از این نکته تعجب کنید، اما در کشورهای مختلف زمانبندی‌های متفاوتی در فرآیند تدریس و آموزش اعمال می‌شود که با هم تفاوت دارند. به طور مثال Lavy در تحقیق خود نشان می‌دهد که جمع ساعات آموزش هفتگی ریاضی، زبان و علوم در کشور دانمارک ۵۵ درصد بیشتر از کشور اتریش است.

او نشان می‌دهد که این تفاوت‌ها مهم هستند و موجب می‌شوند که کیفیت آموزش و نتایج آزمون‌ها به نحو چشمگیری متفاوت باشد. براساس یافته‌های تحقیق او، یک ساعت تدریس اضافه در طی هفته در موضوعات پر اهمیت درسی، در طول سال تحصیلی موجب می‌شود که نتایج آزمون‌ها و دانش و توانایی‌های علمی دانش‌آموزان تا ۴ درصد بیشتر از استانداردهای معمول علمی باشد. در مورد مثال ۱۲ هفته تعطیلی مدارس که ما مطرح کردیم، سه یا چهار ساعت در هفته تدریس کمتر، مثلاً درس ریاضی برای ۱۲ هفته موجب می‌شود که کیفیت دانش آموخته شده توسط دانش‌آموزان به اندازه تأثیر یک ساعت آموزش هفتگی کمتر، ظرف ۳۰ هفته شود. در نتیجه مجدداً به عدد نچندان تصادفی ۴ درصد افت و کاهش سطح کیفیت دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان می‌رسیم. حال مقایسه کنید که تعطیلی طولانی مدت مدارس به دلیل شیوع بیماری کرونا آن هم در بازه زمانی بیش از یک سال چه عددی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

تأثیرات بر فرآیند آموزش: خانواده‌ها

علی‌رغم ناراحتی برخی از بچه‌ها باید گفت که وقتی مدارس تعطیل می‌شود، آن‌ها برای بازی کردن به خانه نمی‌روند بلکه ایده اصلی این است که روند آموزش در خانه تداوم یابد، به امید اینکه لاقلاً بخشی از نتایج و آثار حاصل از اختلالات آموزشی ناشی از این بیماری جبران شود. براساس تحقیق (Bjorklund and Salvanes ۲۰۱۱) خانواده‌ها نقش مهم و مرکزی در آموزش دانش‌آموزان دارند و بر این اساس شاید تعطیلی مدارس و آموزش در خانه با نظارت یا توسط والدین دانش‌آموزان در نگاه اول امر موثر و مثبتی تلقی شود و چندان بد به نظر نیاید. اما در واقع نقش خانواده‌ها مکمل نقشه مدارس است و نه غیر از آن. مثلاً در مورد درس ریاضی آنچه

که دانش‌آموزان در مدرسه یاد می‌گیرند ممکن است درون خانه و توسط والدین یا برخی کارهای زندگی روزانه مثل دادن پول توجیبی یا شمردن اشیاء خانه تمرین و تقویت شود و یا درس تاریخی که کودک در مدرسه یاد می‌گیرد در یک سفر خانوادگی به مناطق تاریخی و موزه‌ها تقویت شود. اما اینکه والدین در خانه با کمک ابزارهای آموزشی آنلاین و کلاس‌های آنلاین مدارس بخواهند به کودکان خود چیزی را منتقل کنند و یا به اصطلاح تدریس کنند، بحث دیگری است و اگر برخی از والدین هم بتوانند به خوبی نقش یک معلم را ایفا کنند به این معنی نیست که همه دانش‌آموزان از این فرصت برخوردارند و همه والدین در سراسر جهان تبدیل به معلمان خوبی می‌شوند که جای خالی مدرسه و معلمان حرفه‌ای آن را بگیرند.

بر همین اساس اگر بخواهیم واقع‌بین باشیم علیرغم همه ساعات لذت بخش، یا خسته کننده، یا گیج کننده‌ای که والدین ممکن است در هنگام آموزش آنلاین کودکانشان و یا تدریس خانگی به آن‌ها تجربه کنند، اما نمی‌توان این امر را جانشین مدرسه و تدریس حرفه‌ای دانش‌ها و علوم توسط معلمان کرد. در عین حال نکته مهمتر این است که حتی ممکن است بین خود والدین هم در مورد نحوه آموزش و تدریس به کودکان توافق وجود نداشته باشد و یا کاستی‌های دیگری باشد. نکته مهم که به این عدم توافق دامن می‌زند را می‌توان بر اساس تحقیق Oreopoulos et al (۲۰۰۶) شامل مواردی نظیر آنچه در ادامه می‌آید دانست: عدم وجود زمان کافی برای اختصاص دادن به درس و تکلیف بچه‌ها و تدریس به آن‌ها توسط والدین، مهارت‌های متفاوت والدین، منابع موجود (مثلاً همه والدین امکان خرید و توانایی فراهم کردن ابزارهای هوشمند و دیجیتال برای دسترسی به کلاس‌های آنلاین را ندارند) و حتی میزان سواد آن‌ها و یا این واقعیت که به هر حال بسیار سخت است که چیزی را که حتی والدین از آن سر در نمی‌آورند را به فرزند خود آموزش دهند. این تفاوت‌ها میان خود والدین و والدین مختلف وجود دارد و نتیجه این خواهد شد که نابرابری میان یک نسل از جامعه بشری در بهره‌مندی از دانش و مطالب علمی به وجود می‌آید. در حالی که قبلاً فرزندان یک کارگر و یک پزشک به مدرسه می‌رفتند و همه آن‌ها، مطالب درسی یکسانی را براساس استانداردهای آموزشی مشترک فرا می‌گرفتند، حالا سطح متفاوت دانش، تجربیات اجتماعی و سواد مثلاً یک کارگر که در خانه به فرزند خود درس می‌دهد یا یک مادر خانه‌دار با سطح سواد والدینی که تحصیلات عالی دارند، خود را به صورت یک نابرابری عمده و عمیق آموزشی برای نسل بعدی نشان می‌دهد.

ارزیابی‌ها:

تعطیلی مدارس، نهادهای آموزشی و دانشگاه‌ها در سطح جهان نه تنها فرایند تدریس را مختل کرد بلکه این تعطیلی‌ها دقیقاً همزمان با برگزاری آزمون‌های دوره‌ای و پایان ترم مدارس بود و در نتیجه بسیاری از این آزمون‌ها یا کنسل شدند و یا به تعویق افتادند. امتحانات داخلی مدارس و در اصطلاح میان ترم هم که شاید از نظر بسیاری دارای اهمیت خاصی نباشد، به دلیل شیوع بیماری کرونا کنسل شدند. اما فراموش نکنیم که هدف از این امتحانات و ارزیابی‌های داخلی و میان ترم کسب اطلاعات و ارزیابی‌ها در مورد نحوه پیشرفت دانش‌آموزان و ارائه آن به خانواده‌های آن‌ها و معلمان است. از دست دادن این اطلاعات و نتایج این ارزیابی‌ها موجب

می‌شود که شناخت معلمان و والدین از مشکلات آموزشی و نحوه عملکرد دانش‌آموزان مختل شود و همزمان تأثیرات بلند مدتی نیز در رشد علمی دانش‌آموزان از خود به جای می‌گذارد. برای بررسی این مطلب نیز می‌توانیم به نتیجه تحقیقاتی اشاره کنیم. به طور مثال Andersen and Nielsen (۲۰۱۹) در تحقیق خود به بررسی یک اختلال IT گسترده در سیستم آزمون و ارزیابی مدارس دانمارک می‌پردازند، که به دلیل این اختلال بخشی از دانش‌آموزان در آن سال نتوانستند در امتحانات شرکت کنند و ارزیابی نمرات آن‌ها از طریق دیگری انجام شد. براساس یافته‌های این تحقیق دانش‌آموزانی که توانسته بودند در این امتحان شرکت کنند، دو سال بعد بیش از ۹ درصد (از مجموع استانداردهای آموزشی کشوری) از کسانی که در آن آزمون شرکت نکرده بودند؛ جلوتر بودند و می‌توانستند بهتر با فضای سؤالات امتحانی ارتباط برقرار کرده و در نتیجه نمرات بهتری را در دروس اصلی خود کسب کنند.

نکته اینجاست که براساس این تحقیق دانش‌آموزان محروم بسیار بیشتر از دانش‌آموزان عادی از این مسئله متأثر شده بودند. از این گذشته مسئله تنها به امتحانات داخلی مدارس و آزمون‌های غیررسمی خلاصه نمی‌شود. به طور مثال در انگلستان به دلیل شیوع بیماری کرونا تمامی امتحانات سراسری و رسمی پایان سال تحصیلی در سرتاسر کشور کنسل شد. این امر هم تقریباً در بسیاری از کشورهای جهان اتفاق افتاده است.

یک راه برای جبران این مسئله جایگزینی آزمون‌ها با ارزیابی معلمان و دادن یک نمره تخمینی از نحوه عملکرد دانش‌آموزان است اما (Burgess and Greaves, ۲۰۱۳, Rangvid, ۲۰۱۵) در تحقیق خود نشان دادند که این روش بسیار غیر دقیق و ناکارآمد است و معمولاً دانش‌آموزان محروم در این زمینه نیز مورد اجحاف قرار می‌گیرند. یک راه دیگر می‌تواند این باشد که نمرات دانش‌آموزان با توجه به آزمون‌های قبلی آن‌ها ارزیابی شود. در این صورت دانش‌آموزی که مثلاً یکی دو امتحان قبلی خود را خراب کرده است اما این بار بیشتر تلاش کرده است به جای یک نمره خوب که جبران کننده نمره‌های بد قبلی اوست، یک نمره متوسط و یا حتی بد براساس میانگین آزمون‌های قبلی خود دریافت می‌کند و دانش‌آموزی که امتحانات قبلی خود را خوب داده اما این بار تلاشی نکرده براساس میانگین‌ها نمره بهتری می‌گیرد. (Murphy and Wyness, ۲۰۲۰) نتیجه بلندمدت این ارزیابی‌ها این خواهد بود که دانش‌آموزان در رفتن به سطوح بعدی آموزش و مثلاً رفتن از متوسطه اول به دوم یا از راهنمایی به دبیرستان هم دچار سرخوردگی می‌شوند و هم بار علمی لازم را به دست نمی‌آورند و در عین حال از فرصت‌های برابر تحصیلی نیز محروم می‌شوند. از سوی دیگر این اختلالات آموزشی در بعضی از کشورها به نفع دانش‌آموزان تمام شده است. مثلاً در کشور نروژ تمامی دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان براساس تصمیم نظام آموزشی این کشور مستحق دریافت دیپلم شناخته شدند، بدون اینکه آزمونی را داده باشند. البته این هم بسته به میزان کیفیت نظام آموزشی نیز هست که در ظرف سال‌های گذشته چگونه بار علمی دانش‌آموزان را به سطح مطلوب رسانده است.

به عنوان یک نمونه دیگر می‌توان به تحقیق (Maurin and McNally, ۲۰۰۸) اشاره کرد. آن‌ها در تحقیق خود نشان دادند که تعطیلی امتحانات پایان سال دبیرستان‌های فرانسه در سال ۱۹۶۸ میلادی که به دلیل شورش‌ها و تظاهرات جوانان، دانش‌آموزان و دانشجویان اتفاق افتاد؛ باعث

شد که بازار کار این کشور جهش بهتری را تجربه کند. در آموزش عالی نیز بسیاری از دانشگاه‌ها امتحانات حضوری را تعطیل کرده‌اند و به جای آن از آزمون‌های آنلاین استفاده می‌کنند. این آزمون‌ها هم برای معلمان و هم دانش‌آموزان چیز جدیدی بود و امکان تقلب در آن و خطای محاسبه هم بیشتر است.

در تحقیق خود نشان داده که نمره‌های بالاتر فارغ‌التحصیلان دبیرستان (Piopiunik et al. ۲۰۲۰) در تحقیق خود نشان داده که نمره‌های بالاتر فارغ‌التحصیلان دبیرستان یا دانشگاه‌ها تاثیر مستقیمی بر درخواست کاری دارد که آن‌ها برای بازار کار تهیه می‌کنند. اما این ارزیابی‌های غیردقیق که به دلیل شیوع بیماری کرونا عملاً نظام آموزشی را به چالش کشیده است، در هنگام فارغ‌التحصیلی و اقدام برای جذب در بازار کار نیز مشکلات خود را نشان خواهد داد. چیزی که به گفته (Fredriksson et al. ۲۰۱۸) هم میزان حقوق و هم فرصت‌های شغلی را تحت تاثیر قرار می‌دهد و همزمان از نظر زندگی فردی و اجتماعی نیز تبعات سنگینی را در پی خواهد داشت.

فارغ‌التحصیلان:

سال تحصیلی جاری دانش‌آموزان و دانشجویان به شدت تحت تاثیر شیوع بیماری کرونا یا کووید ۱۹ قرار گرفت. آن‌ها دچار شدیدترین اختلال آموزشی طول تاریخ بشر شدند و در عین حال از نظر آزمون‌های پایان سال تحصیلی و ارزیابی نهایی نیز مشکلات عدیده‌ای را پشت سر گذاشتند. از لحاظ اقتصادی نیز بخش‌های عمده اقتصاد جهانی در یک رکود قرار گرفته است که فشارهای مالی وارد بر خانواده‌ها را تشدید کرده است. برای دانشجویان یا دبیرستانی‌هایی که فارغ‌التحصیل می‌شوند و می‌خواهند وارد بازار کار شوند، این امر مسئله بغرنجی است که باعث می‌شود آن‌ها مشاغلی با حقوق پایین تر را قبول کنند. تحقیق (Oreopoulos et al. ۲۰۱۲)) نشان می‌دهد که تبعات این امر می‌تواند برای تازه واردان به بازار کار دارای تاثیرات منفی بلند مدت تری باشد.

راه حل

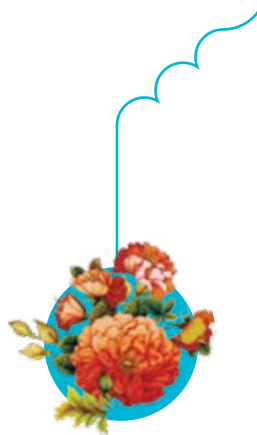
تعطیلی جهانی مدارس و مراکز آموزشی باعث شده است که در روند یادگیری دانش‌آموزان اختلالات عمیق و غیرقابل جبرانی روی دهد. از سویی دیگر در روند ارزیابی‌های دانش‌آموزان نیز مشکلات جدی روی داده و در عین حال، سطح کیفی این ارزیابی‌ها نیز به نحو چشمگیری تنزل پیدا کرده است. اما برای کاهش اثرات منفی این وضعیت چه کار می‌شود کرد؟ در گام اول، مدارس نیازمند منابع و توجه اضافی هستند تا بتوانند اثرات این تعطیلی‌های طولانی مدت را بر کیفیت آموزشی دانش‌آموزان و در ابعاد مختلف به حداقل رسانده و مدیریت کنند. وقتی که مدارس دوباره باز شدند این منابع اضافی باید به صورت هدفمند هزینه شود. اینکه این منابع چگونه مصرف می‌شود و چگونه بر دانش‌آموزانی که بیشترین تاثیر را از این وضعیت متحمل شده‌اند، متمرکز می‌شود جای کار و تحقیق دارد و در اصطلاح خودش پرسش مهمی است که باید ذهن سیاست‌گذاران حوزه آموزش را به خود معطوف کند. از سوی دیگر با توجه به اهمیت عامل ارزیابی و امتحان در فرایند یادگیری مدارس، باید به جای تعویق یا کنسل کردن امتحانات،

راه‌های موثرتری را برای برگزاری دقیق اما مبتنی بر دستورات عمل‌های بهداشتی پیدا کرده و به اجرا درآورد. برای فارغ‌التحصیلان دبیرستانی یا دانشگاهی نیز سیاست‌گذاران باید سیاست‌هایی را در دستور کار قرار دهند که از ورود آن‌ها به بازار کار حمایت کند تا از انباشت بحران بیکاری در اقتصاد کشورها جلوگیری شود.

منابع:

- Andersen, S C, and H S Nielsen (2019), "Learning from Performance Information", Journal of Public Administration Research and Theory.
- Bjorklund, A and K Salvanes (2011), "Education and Family Background: Mechanisms and Policies", in E Hanushek, S Machin and L Woessmann (eds), Handbook of the Economics of Education, Vol. 3.
- Burgess, S and E Greaves (2013), "Test Scores, Subjective Assessment, and Stereotyping of Ethnic Minorities", Journal of Labor Economics 31(3): 535-576.
- Carlsson, M, G B Dahl, B Öckert and D Rooth (2015), "The Effect of Schooling on Cognitive Skills", Review of Economics and Statistics 97(3): 533-547
- Fredriksson, P, L Hensvik, and O Nordström Skans (2018), "Mismatch of Talent: Evidence on Match Quality, Entry Wages, and Job Mobility", American Economic Review 108(11): 3303-38.
- Lavy, V (2015), "Do Differences in Schools' Instruction Time Explain International Achievement Gaps? Evidence from Developed and Developing Countries", Economic Journal 125.
- Maurin, E and S McNally (2008), "Vive la revolution! Long-term educational returns of 1968 to the angry students", Journal of Labor Economics 26(1): 1-33.
- Murphy, R and G Wyness (2020), "Minority Report: the impact of predicted grades on university admissions of disadvantaged groups", CEPEO Working Paper Series No 20-07 Centre for Education Policy and Equalising Opportunities, UCL Institute of Education.
- Oreopoulos, P, M Page and A Stevens (2006), "Does human capital transfer from parent to child? The intergenerational effects of compulsory schooling", Journal of Labor Economics 24(4): 729-760.
- Oreopoulos, P, T von Wachter, and A Heisz (2012), "The Short- and Long-Term Career Effects of Graduating in a Recession", American Economic Journal: Applied Economics 4(1): 1-29.
- Piopiunik, M, G Schwerdt, L Simon and L Woessman (2020), "Skills, signals, and employability: An experimental investigation", European Economic Review 123: 103374.
- Rangvid, B S (2015), "Systematic differences across evaluation schemes and educational choice", Economics of Education Review 48: 41-55.

تغیرویت نقش خانوادها در آموزش دانش آموزان در شرایط کرونا

نگرانی در مورد شروع سال تحصیلی کم کم در خانواده ها، معلمان، مدیران و دانش آموزان در حال شکل گیری است.

شادان، دانش آموز پایه دهم رشته تجربی نگران ادامه آموزش های غیر حضوری است و دعا می کند که سال تحصیلی به صورت حضوری تشکیل شود، دلش برای همکلاسی ها و معلمانش تنگ شده؛ او می گوید بعضی از معلمان توانایی برگزاری کلاس به صورت غیر حضوری را نداشتند و مشکلات اینترنتی و ارزشیابی های غیر واقعی در فضای مجازی هم ما را کلافه کرده بود.

خانم پازوکی که مدیر مدرسه و مدرس استانی و کشوری بوم است می گوید سال تحصیلی گذشته به اندازه ۵ سال تحصیلی زحمت، استرس و فشار کاری داشت و نبود امکانات، زیرساخت های فنی و مهارتی و از طرفی موضوع عدم رعایت بهداشت که ناشی از نبود آموزش، فرهنگ سازی و مشکلات اقتصادی است، چالش های فراوانی را برای ما ایجاد کرده بود؛ از طرفی تنوع و تعدد بخشنامه های گوناگون از سوی مسئولین آموزش و پرورش نه تنها کمکی برای مدارس نبودند بلکه بسیار دست و پاگیر و گرهی به گره های مدرسه اضافه می کردند.

خانم مباحثی که از اولیای دانش آموزان است آرزو می کند هرچه سریعتر مدرسه باز شود تا شرایط آرام و عادی به فضای خانه اش برگردد. او که خیلی نگران یادگیری فرزندانش هم هست؛ می گوید: کاش می شد سال تحصیلی گذشته را دوباره تکرار کرد چون بچه ها در این آموزش های غیر حضوری چیزی یاد نگرفتند.

مهر ۱۴۰۰ می آید و مدارس وقتی باز شوند معلمان با دانش آموزانی روبه رو خواهند شد که با قبل متفاوت هستند. خانه نشینی رفتارهای بچه ها را تغییر داده است و شاید لازم باشد که از خدمات مشاوره ای برخوردار شوند عده ای اضافه وزن پیدا کرده اند و از تحرك کافی برخوردار نیستند و گویی به بی تحرکی هم عادت کرده باشند.

روح الله رضاعلی

از نظر درسی برخی از آن‌ها دروس سال گذشته را به درستی یاد نگرفته‌اند. مشارکت اولیاء در برنامه‌ها و فعالیت‌های مدرسه کم‌رنگ شده است آن‌ها نیز نسبت به مدرسه رفتار متفاوتی خواهند داشت و انتظارات جدیدی دارند.

هر چند ممکن است مدارس باز شوند اما همچنان رعایت پروتکل‌های بهداشتی می‌بایست ادامه داشته باشد و این موضوع نیازمند سرمایه‌گذاری در آموزش و فرهنگ‌سازی و تمهید مقدماتی برای تهیه الزامات و وسایل بهداشتی را می‌طلبد.

به نظر می‌رسد آموزش و پرورش جهان شاهد تحولاتی شگفت خواهد بود که قطعاً متفاوت از دو سال اخیر خواهد شد، آموزش دیگر مسیر روشن و یکنواختی را نخواهد داشت. آموزش گروهی احتمالاً جای خودش را در بسیاری از دروس به آموزش‌های انفرادی و یا مطالعه آزاد می‌دهد. قطعاً موضوع تربیت شهروند الکترونیک و مسئولیت پذیر پررنگ خواهد شد. توانمندی‌های آموزش مجازی و تولید محتوای الکترونیکی برای معلمان و دانش‌آموزان در صدر دوره‌های آموزشی قرار خواهد گرفت. نظام تربیت معلم نقش‌های جدیدی را برای معلمان تعریف خواهد کرد تا معلمان بتوانند در شرایط پیش بینی نشده توانایی برنامه‌ریزی و مدیریت داشته باشند. کتاب‌های درسی هم می‌بایست خود را مطابق با شرایط پیش بینی نشده آماده کنند. محتواها می‌بایست طوری سازماندهی شوند که در صورت عدم امکان آموزش‌های حضوری و حتی نبود معلم بتوانند مدیریت یادگیری را به خود دانش‌آموزان واگذار کنند. تولید محتواهای الکترونیکی اعم از کتاب‌های درسی دیجیتالی و تعاملی می‌بایست در دستور کار قرار گیرد و نقش بخش خصوصی نیز با توجه به سیاست کلی عدالت آموزشی مجدد بازتعریف شود.

در دو سال اخیر متوجه شدیم که خانواده‌ها نقش بیشتری در آموزش خواهند داشت و باید به نقش آن‌ها به ویژه در موضوع تربیت و مهارت‌های زندگی توجه و اعتماد بیشتری کرد قطعاً شیوه‌های ارزشیابی می‌بایست متحول شوند و به جای اصرار بر امتحانات نهایی، کتبی و حضوری چاره دیگری اندیشید، همان طور که منابع یادگیری دانش آموزان متنوع و متعدد خواهد شد؛ می‌بایست شیوه‌های ارزشیابی را نیز متحول کرد. شاخص‌ها و استانداردهای يك مدرسه مطلوب می‌بایست مجدد با توجه به تجربه اخیر تغییر کند.....

بنابراین همه ارکان نظام تعلیم و تربیت می‌بایست مورد بازنگری قرار گیرد و نقش‌های جدیدی برای آن‌ها تعریف شود اما با توجه به ساختار فعلی وزارت آموزش و پرورش این چرخش و تحول سخت و شاید از عهده آموزش و پرورش موجود بر نیاید. دوران کرونایی فرصت بسیار مطلوبی را فراهم کرده است تا ساختار تشکیلاتی سخت، حجیم و سلسله مراتبی نظام آموزشی ما به ساختاری کوچک چابک تخصصی و هوشمند تبدیل شود حتی اجرای مصوبات مانده از ۱۰ سال پیش سند تحول هم نمی‌تواند موجب آن تحول عظیم و بنیادین شود چراکه نشان داد انعطاف و برنامه‌ریزی براساس شرایط موجود حداقل برای نظام آموزشی ما و خانواده‌ها بسیار پرهزینه بود که می‌بایست به آن توجه کرد. اما فرصت دیگری که برای نظام آموزشی ما فراهم شده روی کار آمدن دولت و انتخاب رئیس جمهور جدید است که در اولویت قرار دادن آموزش و پرورش برای دولت جدید شرط لازم هست اما کافی نیست لذا می‌بایست يك تحول فکری و نرم افزاری در نظام تعلیم و تربیت ما رخ دهد، استفاده از نیروهایی که فکر و توان جوانی دارند و در عین حال شایسته پذیرش مسئولیت خطیر در آموزش و پرورش ۱۴۰۰ ایران را دارند؛ می‌بایست در صدر تحولات دولت جدید باشد. انشالله

جشنواره تصویرگری جلد کتاب‌های درسی با هدف کیشی سازی برگزار می‌شود

دبیر اولین جشنواره تصویرگری جلد کتاب‌های درسی دوره ابتدایی، کیشی سازی جلد کتاب‌ها را یکی از مهمترین اهداف برگزاری این جشنواره عنوان کرد.

مجید ذاکری در گفت و گو با روابط عمومی و امور بین الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی با این توضیح که سابقه برگزاری جشنواره تصویرگری کتاب‌های درسی در دهه هشتاد نیز وجود داشت، اظهار کرد: این رویداد اولین جشنواره تصویرسازی کتاب‌های درسی است ولی چهارمین رویداد از این دسته فعالیت‌ها در سازمان محسوب می‌شود. جشنواره‌های

قبلی درباره تصویرسازی متن کتاب‌های درسی بود و این جشنواره به شکل اختصاصی راجع به جلد کتاب‌های درسی است.

وی گفت: ویژگی جشنواره تصویرگری جلد کتاب‌های درسی این است که کارهای منتخب هنرمندان علاوه بر دریافت جایزه نقدی و امتیازاتی که برای آن‌ها در نظر گرفته شده در صورت انتخاب به عنوان طراح جلد همان کتابی که کار کرده‌اند در سال بعد منتشر شود.

ذاکری درباره ضرورت برگزاری اولین جشنواره تصویرگری جلد کتاب‌های درسی، اظهار داشت: از آخرین جشنواره تصویرسازی کتاب‌های درسی بیش از ۱۰ سال گذشته و در این سال‌ها به شدت مشغول آماده‌سازی محتوا و تصاویر کتاب‌های جدید التالیف بودیم که بعد از تغییر پایه‌های درسی اول تا پنجم اتفاق افتاد. آن زمانی که لازم بود روی کیفی‌سازی تصاویر جلد زمان بیشتری گذاشته شود، متأسفانه نشد؛ اگر هم این اتفاق افتاد، موردی بود. تعداد عناوین

گفتگو از:

فاطمه سادات عبادی

اخبار دفتر انتشارات و فناوری آموزشی

سومین شماره رشد آموزش زبان و ادب فارسی منتشر شد

سومین شماره رشد آموزش زبان و ادب فارسی (شماره پی در پی ۱۳۲، بهار ۱۴۰۰) در ۴۸ صفحه منتشر شد. فهرست مطالب این شماره از رشد آموزش زبان و ادب فارسی به شرح زیر است:

سرمقاله

- همه اجزای عالم عاشقان اند!
دکتر محمدرضا سنگری

آموزشی تحلیلی

- قسمت دوم
میزگرد ارزشیابی
کتاب‌های فارسی
و نگارش دوم

متوسطه / جواهر مؤذنی

- بررسی تأثیر کاربرد آیات قرآن و احادیث در شاهنامه؛ بر اساس تألیفات فردوسی شناسی از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۷ / زهرا قربانی پور
- تحلیل شیوه آموزش توسعه مطلب «بارش فکری» در تقویت نگارش دانش‌آموزان پایه دهم / دکتر علی اکبر کمالی نهاد، حسن فلاحی
- قلب / علیرضا بدیع

مانلی نورانی

- نحو زبان در تاریخ بیهقی بررسی جمله و ساختمان آن در درس «قاضی بُست» / محمد مهدی پورقدیمی
- در دامنه‌های خوشاکو؛ (گفت‌وگو با سرکار خانم مریم نباتی) / مصاحبه کننده: دکتر علی اکبر کمالی نهاد
- جایگاه فرهنگ و اخلاق در نظام آموزشی؛ با تکیه بر سند تحول بنیادین و اساسنامه دانشگاه فرهنگیان / فاطمه جعفری کلیبر، معصومه حسن پور کهنمویی
- درآمیختنِ اِغراق با ترفندهای دیگر ادبی / محسن اعلا، نور مازندران

معلمان شاعر

- بهار / علیرضا قزوه، سعید بیابانکی، دکتر علی سلطانی گرد فرامرزی

یادداشت‌ها؛ نکته‌ها

- یادداشت‌ها؛ نکته‌ها (خبری سخت ناخوش در لشکرگاه) / بیژن صمدی

رشد آموزش فیزیک، شماره ۱۲۹ در بهار ۱۴۰۰ منتشر شد

سومین شماره رشد آموزش فیزیک (شماره پی در پی ۱۲۹، بهار ۱۴۰۰) در ۴۸ صفحه منتشر شد. فهرست مطالب این شماره از رشد آموزش فیزیک به شرح زیر است:

سرمقاله

- عدالت آموزشی / احمدرضا اعرابی

پژوهشی

- آموزش بدون مدارس در دوران کووید - ۱۹ / یونگ ژائو، ترجمه روح‌الله خلیلی بروجنی
- تلبه شگفت انگیز؛ مروری بر عملکرد فیزیکی قلب / حنانه رفیعی
- مطالعه پرتوهای نور با تلفن

هوشمند / نوشته: آنتونی ژيرو و همکاران؛ مترجمان: محمدرضا مبارکی، هیوا احمدی نیا و عزیز خدادادی

گفت‌وگو

• معلم باید بتواند...؛ گفت‌وگو با مجید عتیقی؛ دبیر فیزیک نام‌آشنای کشور / احمد احمدی

آموزشی

• بررسی عملکرد خازن و عوامل مؤثر بر آن به کمک آزمایشگاه مجازی PhET / نساء احمدزاده

تجربه‌های آموزشی

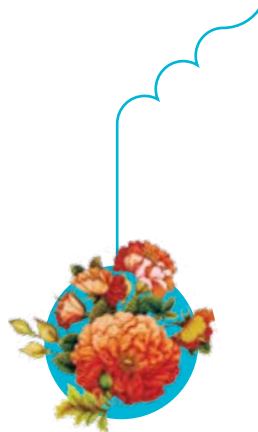
• لذت آزمایش؛ نگاهی به نقش آزمایشگاه در تدریس علوم / عارفه علیزاده واجاری، رعنا
علیزاده واجاری
• مقاومت‌های انسانی! / سمیرا کاشفی

تاریخ علم

• مایکل فارادی، دانشمندی تجربی / محمد ساعد غفوری

اخبار علمی

• تازه‌های جهان فیزیک / علی رادپی، احمدرضا اعرابی

کتاب «ارتباطات انسانی در کلاس درس» منتشر شد

انتشارات مدرسه با هدف معرفی اصول اولیه ارتباطات در کلاس درس، روابط انسانی بین معلمان و دانش‌آموزان کتاب «ارتباطات انسانی در کلاس درس» نوشته دکتر علی اکبر فرهنگی را منتشر کرد. ترس از ارتباطات شاید امروزه به عنوان یکی از مشکلات اساسی اکثر انسان‌ها ولو انسان‌های فرهیخته است. صحبت در برابر جمع هر چند گروهی کوچک برای بسیاری دشوار است و آن‌ها را بر آن می‌دارد که از صحبت کردن بپرهیزند و از طرح خواسته یا مسئله خود اجتناب ورزند.

در متن کتاب آمده است: «حتما به این دست موارد برخوردید که دانشجو، دانش‌آموزی یا هنرجویی سراسر ساعت کلاس ساکت بوده و سوالی مطرح نکرده است اما در راهرو به تنهایی استاد را مدت‌ها ننگه می‌دارد و انواع سوال‌هایی را که

می‌توانست در ساعت کلاس مطرح کند، یکی پس از دیگری می‌پرسد. حال بپرسید چرا در ساعت کلاس مطرح نکردید؟ جواب می‌دهد رویم نشد».

بنابر این گزارش: کتاب «ارتباطات انسانی در کلاس درس» مشتمل بر یازده فصل است که در فروشگاه‌های سراسر کشور و همچنین فروشگاه اینترنتی انتشارات مدرسه در اختیار معلمان فرهیخته و مجرب، دانشجویان پر شور و نشاط دانشکده‌های علوم تربیتی و مراکز تربیت معلم فارسی زبان قرار گرفته تا اصول اولیه ارتباطات در کلاس درس و روابط انسانی بین معلمان و دانش‌آموزان آشنا سازد.

مهربانو ابدی دوست

مجموعه «خوب، بد، کدام یک؟» در کتاب‌فروشی‌ها

«خوب، بد، کدام یک؟» عنوان مجموعه سه جلدی‌ای است که با هدف آموزش با مهارت‌های زندگی برای کودکان توسط مؤگان ملکی نوشته شده و از طرف انتشارات مدرسه منتشر شده است.

آموزش خوبی و بدی‌ها یا آگاهی بخشی از مهارت‌های زندگی به کودکان برای خانواده‌ها ارزش زیادی دارد و هر کسی تلاش می‌کند خوبی‌ها را به فرزندش بیاموزد و از بدی‌ها آگاهی دهد. هر کدام از آنها قالب‌هایی را در نظر می‌گیرند تا بتوانند

در عملکرد کودکان تأثیر بسزایی داشته باشند از جمله این قالب‌ها عبارتند از: داستان خوانی، قصه‌گویی، بازی، شعر و... در همین راستا انتشارات مدرسه با چاپ مجموعه‌ی سه جلدی «خوب، بد، کدام یک؟» با نام‌های «رفتار دینی/ امر به معروف و نهی از منکر»، «بهداشت فردی» و «نظم و ترتیب» در قالب داستان‌هایی کوتاه با تصاویر رنگی و گویا و با زبانی کودکانه و با توجه به روحیه کودکان آنها را با سه مهارت زندگی به ترتیب نام مجلدها آشنا می‌سازد. هر یک از مجلدها دارای به ترتیب ۱۰ و ۹ و ۸ داستان کوتاه هستند که اغلب آنها در فضای مدرسه می‌گذرد.

مجموعه سه جلدی «خوب، بد، کدام یک؟» در فروشگاه‌های سراسر کشور و در فروشگاه اینترنتی انتشارات مدرسه enmabazar.ir در دسترس علاقمندان قرار دارد. همچنین نسخه الکترونیک این مجموعه را می‌توانید از فیدیبو و اپلیکیشن بوفه تهیه کنید.

مهربانو ابدی دوست

«سلامت و ایمنی؛ اصول اولیه» منتشر شد

کتاب «سلامت و ایمنی...» با هدف معرفی رایج‌ترین اصول سلامت، بهداشت و ایمنی در محل کار از طرف انتشارات مدرسه منتشر و روانه بازار نشر شد. سالم و ایمن ماندن در محیط کار اهمیت زیادی دارد. فارغ از آنکه مشغول انجام چه کاری در شرکت یا سازمان خود هستید، کم کردن مخاطرات، بیماری و آسیب‌های جسمی و روانی مربوط به کار بسیار مهم است. بنابراین رعایت اصول سلامت و ایمنی در محل کار پیش از هر چیز تضمین کننده سلامت کسانی است که در محیط کار حضور می‌یابند و فعالیت می‌کنند. پس از آن افزایش بهره‌وری و جلوگیری از لطمه خوردن به جریان کار موضوعی است که با رعایت اصول

بهداشت، سلامت و ایمنی در پی آن هستیم. کتاب «سلامت و ایمنی؛ اصول اولیه» نوشته والری لیسون و ترجمه نگین نظری به شرح برخی از رایج‌ترین اصول سلامت در محل کار می‌پردازد. این کتاب با تصاویری واضح و رنگی مربوط به متن نگاشته شده

همراه با نکات کلیدی اصول ایمنی را آموزش می‌دهد.

«سلامت و ایمنی؛ اصول اولیه» با ۱۰۳ صفحه رنگی در فروشگاه‌های سراسر کشور و همچنین در فروشگاه مجازی انتشارات مدرسه در دسترس مخاطبان قرار دارد.

مهربانو ابدی دوست

کتاب «شهید شیخ عباس شیرازی» در کتاب‌فروشی‌ها

به مناسبت ۱۸ خرداد؛ سالگرد شهادت شهید شیخ عباس شیرازی زندگینامه داستانی فرمانده تبلیغات جبهه و جنگ در قالب کتاب‌های چلچراغ با نام «شهید شیخ عباس شیرازی» از سوی انتشارات مدرسه روانه بازار نشر شد.

کتاب «شهید شیخ عباس شیرازی» به قلم عزت‌الله الوندی با هدف آشنایی بیشتر نسل جوان و نوجوان از زندگی فرمانده نوشته شده است. این کتاب زندگینامه داستانی فرمانده از تولد تا شهادت است. در قسمتی از کتاب آمده است: «شیخ عباس گفت: یکی دیگر از خاطرات مال ماه رمضان است. آمدند و گفتند تعطیل کنید این بساط سخنرانی را. گفتم کار من تبلیغ است. من غیر این کار دیگری ندارم. بعد از کلی چانه زنی گفتند تبلیغ کنید، اما بی سرو صدا و دردسر. حرف از شاه و خمینی و این جور موضوعات موقوف. تا شب بیست و سوم دندان روی جگر گذاشتم و اشاره ای به قیام پانزده خرداد و رهبری امام خمینی نکردم اما آن شب طاقتم تمام شد. جوش

آوردم و از ظلم و ستم خاندان پهلوی حرف زدم. در مجلس غوغایی به پا شد...». بنابراین گزارش؛ مجموعه «چلچراغ» زندگی‌نامه مشاهیر و شخصیت‌های معاصر صد سال اخیر را شامل می‌شود، هدف از این مجموعه آشنا کردن نسل نوجوان و جوان با زندگی پر فروغ چهره‌های درخشان عصر حاضر است که با استفاده از راه و رسم آنان، در فراز و نشیب زندگی استوارتر گام بر می‌دارند.

کتاب «شهید شیخ عباس شیرازی» با ۸۴ صفحه و قیمت ۱۳۰۰۰ تومان در فروشگاه‌های سراسر کشور و همچنین در فروشگاه اینترنتی انتشارات مدرسه در enmabazar.ir در دسترس مخاطبان قرار دارد.

مهربانو ابدی دوست

«مدیریت مدرسه» بارویکرد اسلامی» منتشر شد

کتاب پژوهشی «مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی» با هدف آموزش ویژگی‌های مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی و ارائه الگوی مفهومی در میان کارگزاران تربیتی جامعه ایران از طرف انتشارات مدرسه منتشر و روانه بازار نشر شد.

از مدیریت با رویکرد اسلامی تعاریف متعددی شده است که این تعاریف، بسته به زاویه دید و نوع نگاه ارائه دهنده آن، تفاوت‌هایی دارند. اما کتاب «مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی: معرفی ابزار سنجش معتبر و ارائه مدل» ضمن بهره‌گیری از علوم جدید مدیریت؛ مفاهیم مدیریت

اسلامی را از بطن متون و مفاهیم دینی و قرآنی، تجارب موفق و آراء و اندیشه‌های متخصصان و مدیران مسلمان با دغدغه‌ها و آرمان‌های دینی و اعتقادی آنان و نیز سایر نوشتارهای مرتبط موجود، استخراج و تدوین کرده است.

تیم پژوهشی؛ دکتر حیدرتورانی، دکتر اعظم مولایی و دکتر شهره حسین‌پور با تکنیک تحلیل محتوا این کتاب را در چهار فصل در قالب ابعاد و مؤلفه‌ها زیر شناسایی و ارائه داده‌اند که عبارتند از:

- ۱- مدیر: ویژگی‌های فردی مدیر مدرسه، سبک رهبری
- ۲- کارکنان: گزینش و جذب، نگهداشت، آموزش، ارتباطات، ارزشیابی
- ۳- دانش‌آموزان: تربیت جسمانی، تربیت علمی، تربیت اخلاقی و دینی، تربیت اجتماعی، تربیت فنی و حرفه‌ای، تربیت هنری
- ۴- منابع: سرمایه اجتماعی، سرمایه اطلاعاتی، سرمایه مالی و فیزیکی
- ۵- فرهنگ مدرسه: ارزش‌ها و نمادها
- ۶- والدین: آموزش و مشارکت.

مهربانو ابدی دوست

فصلنامه رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و گاردانش

از هنرآموزان، استادکاران، مدیران و کارشناسان علاقه‌مند به حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای دعوت می‌شود تجربه‌های زیسته و کاربردی خود را در محورهای زیر به دفتر مجله ارسال فرمایند. بدیهی است این مجله با مشارکت شما اندیشمندان پربارتر شده و غنا می‌یابد. به مطالب چاپ شده حق‌التألیف پرداخت می‌شود و در پایان هر سال تحصیلی از آثار برتر تقدیر به عمل خواهد آمد.

محورها:

- ۱- تحول در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۲- بیانیه گام دوم انقلاب، نقش هنرآموزان و هنرستان‌ها
 - ۳- آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی
 - ۴- راهنمایی و هدایت شغلی و تحصیلی
 - ۵- فرایند برنامه‌ریزی درسی آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۶- آموزش شایستگی‌های غیرفنی
 - ۷- نظام صلاحیت حرفه‌ای و مراکز ملی سنجش
 - ۸- مشارکت ذی‌نفعان در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۹- آموزش سبز در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۰- تربیت و صلاحیت‌های حرفه‌ای مربی و هنرآموز در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۱- فناوری ارتباطات و اطلاعات در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۲- استانداردهای فضا و تجهیزات در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۳- سیاستگذاری در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۴- طراحی و تهیه بسته آموزشی در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۵- تضمین کیفیت در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۶- ارتقاء جایگاه و منزلت آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۷- تأمین منابع مالی در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۸- فلسفه آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
 - ۱۹- آموزش نوآوری و کارآفرینی
 - ۲۰- مطالعه تطبیقی در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای
- قالب‌های ارائه: مقاله، تجربه، یادداشت کوتاه، خاطره، قصه و داستان، طنز، حکایت، عکس، اینفوگرافیک، فیلم، پادکست و ...
- در نظر داشته باشید:
- حجم مطالب مکتوب حداکثر ۱۰۰۰ کلمه و در قالب فایل word باشد.
 - مطالب مکتوب و غیر مکتوب، به نشانی رایانامه فصلنامه ارسال شوند.
 - مشخصات پدیدآورنده (نام و نام خانوادگی، سمت، شهر، شماره تماس) ذکر شود.

عکس: رضا رادپور | یازدهمین جشنواره عکس رشد

علاقمندان جهت انتشار مطالب خود اعم از چکیده، مقاله و یادداشت تخصصی مرتبط با حوزه تعلیم و تربیت، الگوهای تدریس، برنامه‌ریزی آموزشی و... آثار خود را حداکثر در دو صفحه A_۴ به تحریریه نشریه به نشانی oerp@chmail.com ارسال فرمائید. مطالب پس از بررسی منتشر می‌شود.

اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر | ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ | نمابر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir